

Ringmärkningsverksamheten vid Falsterbo fågelstation 1982

The ringing activity at Falsterbo Bird Station in 1982

GUNNAR ROOS, LENNART KARLSSON, KARIN PERSSON &
GÖRAN WALINDER

Meddelande nr 101 från Falsterbo fågelstation

Under 1982 fortsatte stationens ringmärkningsverksamhet enligt de nya rutiner, som började tillämpas 1980 (se Roos & Karlsson 1981, 1982). För tredje året i följd bedrevs sålunda daglig småfågelfångst vid Fyren under såväl vår- som höststräcket. Totalt ringmärktes under året 27 800 fåglar vid stationen, av vilka 99 % hänför sig till standardprogrammet på de båda nämnda lokalerna: under våren 5025 vid Fyren samt under hösten 15 150 vid Fyren, och 7325 på Flommen.

I denna rapport lämnas en översiktlig redovisning av årets märkningsresultat, vartill har fogats några separata kommentarer rörande höstfångstens timfördelning ("dygnsrytm") hos de dominerande arterna. I texten omnämnda dags- och årssummor har vanligen avrundats till jämna fem- eller tiotal. Mediandatum (Md) betecknar den dag, då hälften av vårens respektive höstens totalsumma av en viss art uppnåtts. Alla tidsuppgifter avser svensk normaltid, dvs. GMT + i timme. Vid åldersangivelser betecknar 1K årsunge, 1K+ fågel av okänd ålder samt 2K och 2K+ gammal fågel (kalenderår).

METODER, FÅNGSTINSATS OCH PERSONAL

Liksom under de två föregående åren bedrevs under 1982 daglig småfågelfångst vid Falsterbo under tre perioder, nämligen (A) vid Fyren den 21 mars - 10 juni, (B) vid Fyren den 21 juli - 5 november samt (C) på Flommen den 21 juli - 15 september. Som fångstredskap utnyttjades enbart slöjnet, i huvudsak japanska 9-metersnät. Antalet dagligen använda nät varierade med väderförhållandena (maximalt 20 nät på vardera lokalen), och beroende på fågeltillgången avbröts fångsten vid från dag till dag något växlande tidpunkter. Frånsett dagar med hård vind och/eller regn uppgick den dagliga fångsttiden dock alltid till minst fyra timmar under våren och minst sex timmar under hösten, i båda fallen räknat från gryningen.

Fångstinsatsen under 1982 framgår av Tab. 1, där antalet fångst- och nätter samt antalet dagar med inställd fångst redovisas separat för Fyren och Flommen. Räknat i antal nätter avvek fångstinsatsen under hösten endast obetydligt från medeltalen för de båda föregående åren (Fyren + 9 %, Flommen + 11 %). Däremot var antalet nätter under våren avsevärt högre än under 1980 och 1981 (+ 42 %). Orsaken härtil var främst de gynnsamma väderförhållandena under vårmånaderna, då långa perioder med svaga vindar tillät en maximal nätsats. Utöver det i Tab. 1 redovisade standardprogrammet inskränkte sig aktiviteterna under 1982 till viss märkning av boungar i stationens småfågelholkar under försommaren samt viss nattfångst av ugglor vid Fyren under hösten.

Som ringmärkare tjänstgjorde vid Fyren Lennart Karlsson och Karin Persson, under en vecka i april avlösta av Ulf Lundwall och Gunnar Roos (vardera fyra dagar). Ringmärkare på Flommen var Göran Walinder, frånsett de tio sista dagarna i juli då Lennart Karlsson tillfälligt arbetade på denna lokal. Under hösten deltog dessutom en rad assistenter i fångstarbetet, nämligen Mikael Svensson (90), Hans Wohlmuth (45), Oluf Lou (14), Sonny Lundh (7) och Göran Svahn (7 dagar).

Tabell 1. Fångstinsats vid Fyren och Flommen 1982. Inga fångstförsök under dagar med ihållande regn och/eller hård vind (> 13-15 m/s).

Trapping efforts at Fyren and Flommen in 1982. No trapping efforts on days with continuous rain and/or hard wind (> 13-15 m/s).

Lokal och period <i>Site and period</i>	Dagar <i>Days</i>	Timmar <i>Hours</i>	Nättimmar <i>Net hours</i>	Inga fångstförsök <i>No trapping efforts</i>
A: Fyren 21 Mar - 10 Jun	82	400	6400	4 dagar: 9, 11, 12 Apr; 2 May
B: Fyren 21 Jul - 5 Nov	108	680	9410	4 dagar: 14 Aug; 3, 4 Sep; 15 Oct
C: Flommen 21 Jul - 15 Sep	57	315	5690	7 dagar: 14, 15, 21, 22 Aug; 3, 4, 5 Sep

RESULTAT

Totalt ringmärktes under året 27 800 fåglar av 90 olika arter vid Falsterbo, en betydligt högre siffra än under 1980 (23 200) och även något högre än under 1981 (27 200). Som redan inledningsvis omtalats hänför sig 99 % av de märkta fåglarna till standardprogrammet vid Fyren och på Flommen. Och räknat enbart på denna del framstår årets resultat i ännu högre grad som synnerligen gott: en uppgång från 20 500 fåglar under 1980 till 26 400 under 1981 och 27 500 under 1982.

Som vanligt dominerades fångsten av ett fåtal arter, och av totalsumman svarade de fyra vanligaste arterna för inte mindre än 63 %: lövsångare 7590, kungsfågel 3400, rörsångare 3300 samt rödhake 3120. Särskilt anmärkningsvärd är lövsångarens mycket höga notering (1980: 3700, 1981: 4320), den högsta som någonsin uppnåtts för en enskild art vid Falsterbo. Ovanligt fåtaligt uppträdde däremot rödhaken, som alltså i år hamnade på fjärde plats efter att under såväl 1980 (4725) som 1981 (5150) ha toppat stationens märkningslistor. För inga andra arter än de fyra nämnda översteg årssummorna tusentalet individer, och platserna 5-10 intogs av ladusvala, järnsparv, röstjärt, sävsångare, trädgårdssångare och svartvit flugsnappare, alla med totalsummor på 500-800 exemplar.

Resultaten på de olika fångstlokalerna framgår av Tab. 2 (årssummor för samtliga arter) och Tab. 3 (dagssummor för valda arter). Vad gäller standardprogrammet, alltså kategorierna A-C i Tab. 2, kan de redovisade märkningsresultaten direkt jämföras med motsvarande data i årsrapporterna för 1980 och 1981 (Roos & Karlsson 1981, 1982). Däremot är jämförelser mellan de olika årens totalsummor, alltså inklusive kategorierna D och E, naturligtvis föga meningsfulla. Nedan lämnas några kommentarer till utbytet på de olika lokalerna, varvid vi utan särskilda hänvisningar utgår från de i tabellerna sammanställda siffrorna.

A: Fyren 21 mars - 10 juni

Vid Fyren ringmärktes under våren 5025 fåglar, en betydande uppgång i förhållande till 1981 (4115) och en nästan lika hög siffra som under 1980 (5200). Som vanligt dominerades vårfångsten av två arter, nämligen lövsångare med 1590 (32 %) och rödhake med 1500 exemplar (30 %). I jämförelse med de två föregående våarna innebär detta, att rödhaken uppträdde ovanligt fåtaligt (1980: 2270, 1981: 1825), medan lövsångaren tvärtom hade ett toppår (1980: 1310, 1981: 850).

Uttryckt i form av mediandatum kulminerade rödhakesträcket den 21 april, vilket är något senare än under 1980 (den 7 april) och 1981 (den 17 april). Helt enligt den normala tidtabellen passerade däremot huvuddelen av lövsångarna under de tio dagarna mellan den 11 och 20 maj (63 % av totalsumman), och mediandatum inföll den 15 maj (1980: den 15 maj, 1981: den 12 maj). Utpräglade toppdagar saknades, och de högsta dagssummorna inskränkte sig till 300-350 exemplar den 16 och

24 april (265 respektive 200 rödhakar) samt den 14 och 15 maj (230 respektive 240 lövsångare).

Tabell 2. Antal ringmärkta fåglar vid Falsterbo fågelstation 1982 fördelade på olika fångst-lokaler. A: Fyren 21 mars - 10 juni. B: Fyren 21 juli - 5 november. C: Flommen 21 juli - 15 september. D: diverse lokaler, flygga fåglar. E: diverse lokaler, pulli. Fångstinsatsen på lokalerna A-C framgår av Tab 1.

Number of birds ringed at Falsterbo Bird Station in 1982 distributed on different trapping sites. A: Fyren 21 March - 10 June. B: Fyren 21 July - 5 November. C: Flommen 21 July - 15 September. D: various sites, full-grown birds. E: various sites, pulli. Trapping efforts on site A-C are summarized in Tab 1.

	A	B	C	D	E	Årsumma Ann. total
Kricka <i>Anas crecca</i>	-	-	1	-	-	1
Sparvhök <i>Accipiter nisus</i>	1	106	-	-	-	107
Ormvråk <i>Buteo buteo</i>	-	3	-	-	-	3
Tornfalk <i>Falco tinnunculus</i>	-	1	-	-	-	1
Vattenrall <i>Rallus aquaticus</i>	-	-	1	-	-	1
Småfläckig sumphöna <i>Porzana porzana</i>	-	-	2	-	-	2
Kärrensäppa <i>Calidris alpina</i>	-	-	1	-	-	1
Brushane <i>Philomachus pugnax</i>	-	-	2	-	-	2
Enkelbeckasin <i>Gallinago gallinago</i>	-	-	9	-	-	9
Gluttsnäppa <i>Tringa nebularia</i>	-	-	5	-	-	5
Grönbenä T. <i>glareola</i>	-	-	23	-	-	23
Drillsnäppa <i>Actitis hypoleucos</i>	-	-	12	-	-	12
Gök <i>Cuculus canorus</i>	1	1	-	-	-	2
Kattuggla <i>Strix aluco</i>	-	-	-	-	3	3
Hornuggla <i>Asio otus</i>	2	-	-	30	-	32
Jorduggla <i>A. flammeus</i>	-	-	-	1	-	1
Pörluggla <i>Aegolius funereus</i>	-	-	-	62	-	62
Tornsvala <i>Apus apus</i>	-	356	-	-	-	356
Göktyta <i>Jynx torquilla</i>	6	12	1	-	-	19
Spillkräka <i>Dryocopus martius</i>	-	1	-	-	-	1
Större hackspett <i>Dendrocoptes major</i>	-	19	-	-	-	19
Sånglärka <i>Alauda arvensis</i>	1	2	-	-	4	7
Backsvala <i>Riparia riparia</i>	1	6	393	-	-	400
Ladusvala <i>Hirundo rustica</i>	5	20	558	-	-	583
Hussvala <i>Delichon urbica</i>	3	141	177	-	-	321
Ladu- x Hussvala <i>H. rustica x D. urbica</i>	-	1	-	-	-	1
Fältpiplärka <i>Anthus campestris</i>	-	1	-	-	-	1
Trädpiplärka <i>A. trivialis</i>	22	183	35	-	-	240
Ängspiplärka <i>A. pratensis</i>	1	8	2	-	2	13
Gulärla <i>Motacilla flava</i>	3	11	70	-	-	84
Sädesärla <i>M. alba</i>	6	70	19	-	-	95
Gårdsmyg <i>Troglodytes troglodytes</i>	49	198	-	1	-	248
Järnsparv <i>Prunella modularis</i>	135	443	9	-	-	587
Rödhake <i>Erithacus rubecula</i>	1497	1612	7	2	-	3118
Näktergal <i>Luscinia luscinia</i>	7	12	2	-	-	21
Blåhake <i>L. svecica</i>	8	-	1	-	-	9
Svart rödstjört <i>Phoenicurus phoenicurus</i>	12	5	-	-	-	17
Rödstjört <i>P. phoenicurus</i>	177	379	8	3	27	594
Buskskvätta <i>Saxicola rubetra</i>	24	12	61	-	-	97
Stenskvätta <i>Oenanthe oenanthe</i>	11	26	5	-	-	42
Koltrast <i>Turdus merula</i>	101	28	-	-	-	129
Björktrast <i>T. pilaris</i>	1	4	-	-	-	5
Taltrast <i>T. philomelos</i>	59	212	-	-	-	271
Rödvingetrast <i>T. iliacus</i>	10	19	-	-	-	29
Gräshoppsångare <i>Locustella naevia</i>	-	1	7	-	-	8

	A	B	C	D	E	Årssumma Ann. total
Vassångare <i>L. luncinioides</i>	-	1	1	-	-	2
Sävsångare <i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	-	-	776	-	-	776
Kärrsångare <i>A. palustris</i>	15	7	146	-	-	168
Rörsångare <i>A. scirpaceus</i>	31	20	3250	-	-	3301
Härmsångare <i>Hippolais icterina</i>	47	194	13	-	-	254
Ärtsångare <i>Sylvia curruca</i>	88	101	1	-	-	190
Törnsångare <i>S. communis</i>	75	70	30	-	-	175
Trädgårdssångare <i>S. borin</i>	75	506	11	1	-	593
Svarthätta <i>S. atricapilla</i>	46	61	-	-	-	107
Lundsångare <i>Phylloscopus trochiloides</i>	-	1	-	-	-	1
Taigasångare <i>P. inornatus</i>	-	2	-	-	-	2
Grönsångare <i>P. sibilatrix</i>	1	26	2	-	-	29
Gransångare <i>P. collybita</i>	28	81	-	-	-	109
Lövsångare <i>P. trochilus</i>	1587	4534	1472	1	-	7594
Kungsfågel <i>Regulus regulus</i>	391	3004	5	-	-	3400
Brandkronad kungsfågel <i>R. ignicapillus</i>	1	1	-	-	-	2
Grå flugsnappare <i>Muscicapa striata</i>	17	86	2	-	-	105
Mindre flugsnappare <i>Ficedula parva</i>	3	7	-	-	-	10
Svartvit flugsnappare <i>F. hypoleuca</i>	50	440	3	3	14	510
Stjärtmes <i>Aegithalos caudatus</i>	-	53	-	-	-	53
Svartmes <i>Parus ater</i>	-	221	-	-	-	221
Blåmes <i>P. caeruleus</i>	6	140	36	2	30	214
Talgöxe <i>P. major</i>	47	303	1	4	91	446
Trädkrypare <i>Certhia familiaris</i>	1	17	-	-	-	18
Pungmes <i>Remiz pendulinus</i>	-	-	24	-	-	24
Törnskata <i>Lanius collurio</i>	30	24	7	-	-	61
Varfågel <i>L. excubitor</i>	-	7	-	-	-	7
Skata <i>Pica pica</i>	1	2	-	-	-	3
Nötkråka <i>Lucifraga caryocatactes</i>	-	1	-	-	-	1
Stare <i>Sturnus vulgaris</i>	27	29	-	-	5	61
Gråsparv <i>Passer domesticus</i>	1	44	-	-	-	45
Pilfink <i>P. montanus</i>	4	261	7	-	-	272
Bofink <i>Fringilla coelebs</i>	112	361	1	-	-	474
Bergfink <i>F. montifringilla</i>	3	129	-	-	-	132
Gulhämpling <i>Serinus serinus</i>	1	-	-	-	-	1
Grönfink <i>Carduelis chloris</i>	34	130	10	-	-	174
Steglits <i>C. carduelis</i>	-	2	-	-	-	2
Grönsiska <i>C. spinus</i>	95	233	-	-	-	328
Hämpling <i>C. cannabina</i>	17	29	1	-	-	47
Vinterhämpling <i>C. flavirostris</i>	-	3	-	-	-	3
Gråsiska <i>C. flammea</i>	-	5	-	-	-	5
Rosenfink <i>Carpodacus erythrinus</i>	1	1	-	-	-	2
Domherre <i>Pyrrhula pyrrhula</i>	7	2	-	-	-	9
Gulsparv <i>Emberiza citrinella</i>	6	56	-	-	-	62
Ortolansparv <i>E. hortulana</i>	-	1	-	-	-	1
Sävsparv <i>E. schoeniclus</i>	34	65	116	-	-	215
Totalt Total	5025	15154	7326	110	176	27791
Arter Species	58	74	47	11	8	91

Tabell 3. Antal ringmärkta individer under de tre bästa dagarna vid Fyren och Flommen 1982, valda arter.

Number of individuals ringed on the three peak days at Fyren and Flommen in 1982, selected species.

	Antal individer, datum <i>No of individuals, date</i>			Summerad % av totalsumman <i>Summed % of total</i>	
	1	2	3	1 + 2 + 3	
A: Fyren 21 Mar - 10 Jun					
Järnsparv <i>Prunella modularis</i>	14 3 Apr	10 19 Apr	9 5 Apr	10	18 24
Rödthake <i>Erithacus rubecula</i>	265 16 Apr	204 24 Apr	113 5 Apr	18	31 39
Rödstjärt <i>Phoenicurus phoenicurus</i>	47 14 May	32 15 May	18 7 May	27	45 55
Lövsångare <i>Phylloscopus trochilus</i>	239 15 May	232 14 May	156 19 May	15	30 40
Kungsfågel <i>Regulus regulus</i>	151 28 Mar	52 3 Apr	30 2 Apr	39	52 60
B: Fyren 21 Jul - 5 Nov					
Tornsvåla <i>Apus apus</i>	128 21 Aug	121 25 Aug	40 19 Aug	36	70 81
Trädpiplärka <i>Anthus trivialis</i>	29 16 Aug	17 30 Aug	14 10 Sep	16	25 33
Gärdsmyg <i>Troglodytes troglodytes</i>	43 16 Oct	15 12 Oct	14 23 Sep	22	29 36
Järnsparv <i>Prunella modularis</i>	105 11 Oct	34 18 Sep	31 12 Oct	24	31 38
Rödthake <i>Erithacus rubecula</i>	212 17 Sep	147 18 Sep	91 30 Sep	13	22 28
Rödstjärt <i>Phoenicurus phoenicurus</i>	40 17 Sep	35 15 Sep	28 16 Sep	11	20 27
Taltrast <i>Turdus philomelos</i>	21 10 Oct	17 25 Sep	15 30 Sep	10	18 25
Härmsångare <i>Hippolais icterina</i>	52 23 Aug	18 30 Aug	17 24 Aug	27	36 45
Trädgårdssångare <i>Sylvia borin</i>	130 23 Aug	55 24 Aug	40 10 Sep	26	37 45
Gransångare <i>Phylloscopus collybita</i>	9 13 Oct	7 9 Oct	7 16 Oct	11	20 28
Lövsångare <i>P. trochilus</i>	541 23 Aug	470 30 Aug	421 28 Aug	12	22 32
Kungsfågel <i>Regulus regulus</i>	816 17 Oct	411 23 Oct	325 22 Oct	27	41 52
Grå flugsnappare <i>Muscicapa striata</i>	12 29 Aug	9 7 Sep	7 30 Aug	14	24 33
Svartvit flugsn. <i>Ficedula hypoleuca</i>	220 23 Aug	35 24 Aug	25 16 Aug	50	58 64
Svartmes <i>Parus ater</i>	45 27 Sep	37 24 Sep	35 29 Sep	20	37 53
Talgöxe <i>P. major</i>	45 16 Oct	36 28 Oct	32 23 Sep	15	27 37
Pilfink <i>Passer montanus</i>	121 16 Oct	30 23 Oct	18 28 Oct	46	58 65
Bofink <i>Fringilla coelebs</i>	110 16 Oct	40 28 Sep	19 27 Sep	31	42 47
Bergfink <i>F. montifringilla</i>	70 16 Oct	13 27 Sep	13 28 Sep	54	64 74
Grönsiska <i>Carduelis spinus</i>	162 21 Oct	27 9 Oct	10 23 Sep	70	81 85
C: Flommen 21 Jul - 15 Sep					
Buskskvätta <i>Saxicola rubetra</i>	12 23 Aug	8 29 Aug	7 10 Sep	20	33 44
Sävsångare <i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	99 16 Aug	56 12 Aug	56 24 Aug	13	20 27
Kärrsångare <i>A. palustris</i>	42 16 Aug	19 12 Aug	15 23 Aug	29	42 52
Rörsångare <i>A. scirpaceus</i>	509 16 Aug	250 23 Aug	212 24 Aug	16	23 30
Lövsångare <i>Phylloscopus trochilus</i>	223 23 Aug	187 26 Aug	186 28 Aug	15	28 41

Utöver lövsångaren och rödhaken ringmärktes under våren endast fem arter i mer än hundralet exemplar, nämligen kungsfågel (390), rödstjärt (175), järnsparv (135), bofink (110) och koltrast (100). Frånsett järnsparven ligger samtliga dessa siffror klart över noteringarna från 1980 och 1981. Nämnvärda udda inslag i vår fångsten var åtta blåhakar (alla mellan den 14 och 25 maj), tolv svarta rödstjärtar, en brandkronad kungsfågel (den 3 maj, 2K hane), tre mindre flugsnappare, en gulhämpling (den 26 maj, 2K hane) och en rosenfink (den 31 maj).

B: Fyren 21 juli - 5 november

Under hösten ringmärktes vid Fyren 15 150 fåglar, en måttlig nedgång i förhållande till 1981 (16 975) och avsevärt fler än under 1980 (11 500). Vanligaste fångstarter

var, liksom under våren, lövsångare (30 %), kungsfågel (20 %) och rödhake (11 %), vilka tillsammans svarade för tre femtedelar av totalsumman.

Antalet under hösten ringmärkta lövsångare, 4530 exemplar, överstiger vida noteringarna från 1980 (1400) och 1981 (2410), och även för flera andra tropikflyttare uppnåddes ovanligt höga siffror, exempelvis trädgårdssångare (500), svartvit flugsnappare (440) och härmsångare (195). Av lövsångarna fångades två tredjedelar (3000) inom loppet av tio dagar i slutet av augusti, då dagssummorna vid sju tillfällen översteg 300 exemplar (Fig. 1). Orsaken till dessa rekordfångster skall uppenbarligen sökas i väderförhållandena under den aktuella perioden, vilka bromsade upp sträcket och ledde till en exceptionell koncentration av rastande nattflyttare på Falsterbonäset: friska och ihållande motvindar från sydväst, ofta i kombination med kompakt molntäcke och regnbyar (jfr. Roos 1983).

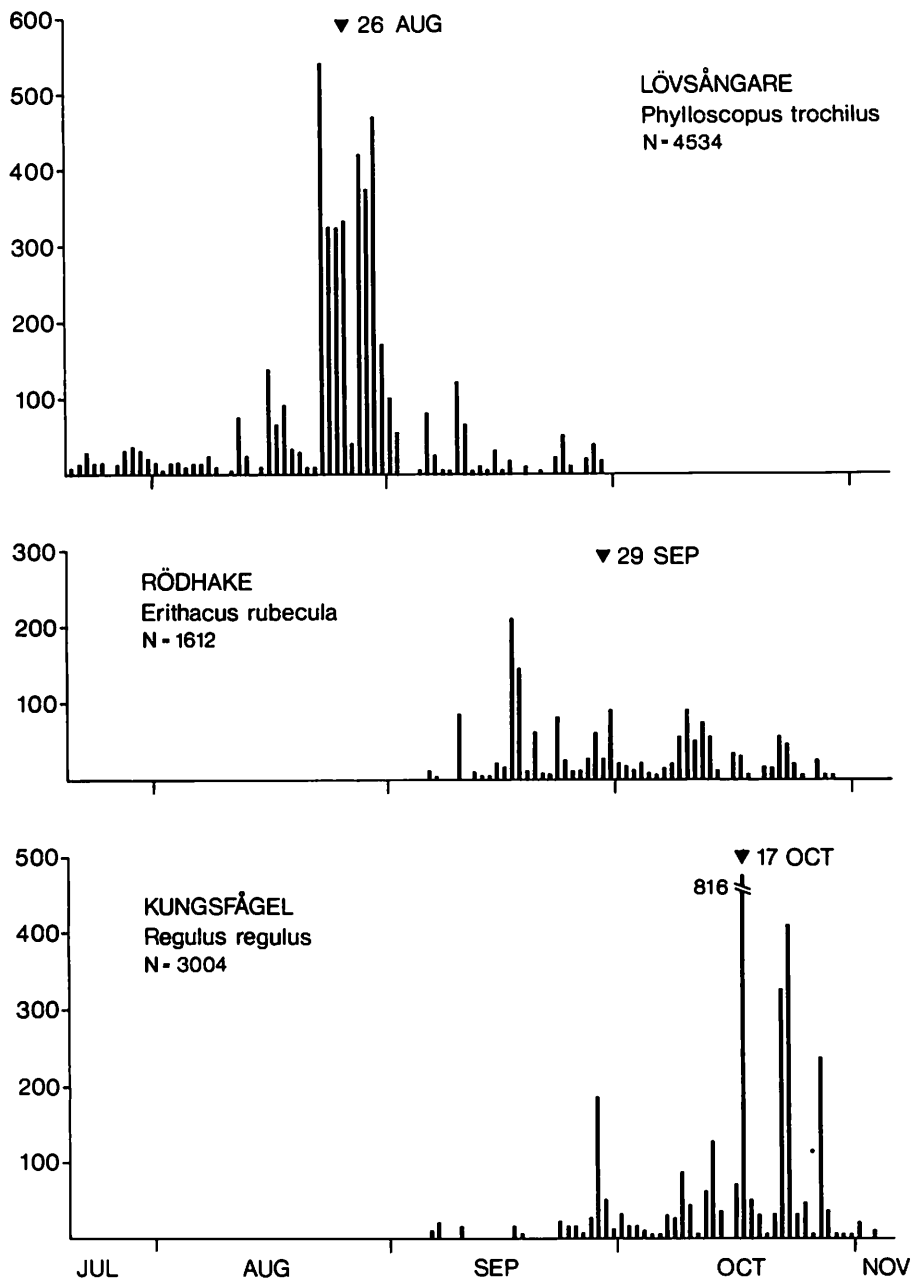
Av kort- och medeldistansflyttarna hade kungsfågeln ett tämligen gott år med totalt 3000 märkta exemplar (1980: 1400, 1981: 2330). Av dessa fångades huvuddelen under andra hälften av oktober (Fig. 1), då dagssummor på mer än 300 exemplar uppnåddes vid tre tillfällen med en markerad topp den 17 oktober (815 märkta). Anmärkningsvärt fåtalig var däremot rödhaken (jfr. den låga värsiffran), vars totalsumma på 1610 exemplar ligger långt under noteringarna från 1980 (2410) och 1981 (3290). Rödhakens dagssummor var genomgående låga, och endast vid två tillfällen i mitten av september översteg fångstsiffrorna hundratalet exemplar (Fig. 1). Betydligt fåtaligare än under 1980 och 1981 uppträdde också ett par andra nattflyttare med sträckkulmination i september-oktober, nämligen gårdsmyg (200) och taltrast (210).

Tornseglare

Foto: Jens Bruun

Till höstens mera remarkabla siffror får räknas de 355 tornsvalor, som under senare hälften av augusti ringmärktes vid Fyren (77 % adulta fåglar). I det regniga och blåsiga vädret (se ovan) ansamlades under vissa dagar väldiga svärmar av jagande tornsvalor över golfbanan, och i nät placerade på Fyrens läsida fångades under de bästa dagarna upp till 120-130 exemplar (den 21 och 25 augusti). Bland de svärmande tornsvalorna uppehöll sig vissa dagar också många hussvalor (140 märkta), däremot endast ett fåtal back- och ladusvalor.

Figur 1. Antalet dagligen ringmärkta individer av de tre vanligaste nattsträckarna vid Falssterbo hösten 1982 (Fyren den 21 juli - 5 november): lövsångare, rödhaake och kungsfågel. Mediantdatum har markerats med en pil.

Daily ringing totals of the three most common night-migrants at Falsterbo in autumn 1982 (Fyren 21 July - 5 November): Willow Warbler, Robin and Goldcrest. Median date is indicated by an arrow.

I jämförelse med höstarna 1980 och 1981 uppträdde blåmesen (140) och talgoxen (300) ej särdeles talrikt, och för ingendera arten kan man tala om någon egentlig invasion. Även i övrigt var höstens invasionsrörelser av tämligen blygsam omfattning (jfr. Roos 1983), och vid Fyren uppnåddes nämnvärda fångstsiffror endast för ett par arter: större hackspett 20 (varav 14 den 23 september), svartmes 220 (varav 175 den 23-30 september) och stjärtmes 50 (alla efter den 15 oktober). En nötkråka fångad den 10 september visade sig tillhöra den inhemska, tjocknäbbade rasen (*caryocatactes*), och fyra gråsiskor fångade redan i slutet av juli skall sannolikt hänföras till den numera i Västsverige häckande, mellaneuropeiska rasen (*cabaret*). Till invasionsarterna hör naturligtvis också pärlugglan, vars uppträdande emellertid kommenteras på annan plats (nedan: kategori D).

Återstår så höstens raritetslista, som bl.a. innefattar en vassångare den 31 juli (2K hane), en lundsångare den 25 augusti (1K), två taigasångare den 13 (1K+) respektive den 28 oktober (1K), en brandkronad kungsfågel den 17 oktober (1K hane), en rosenfink den 23 september (1K) samt en hybrid av ladu- och hussvala den 20 augusti (1K).

Taigasångare - en av höstens rariteter

Foto: Göran Walinder

C: Flommen 21 juli - 15 september

Med en totalsumma på 7325 fåglar blev utbytet på Flommen vida bättre än under 1980 (3825) och 1981 (5285). Dominerande arter var rörsångare med 3250 (44 %), lövsångare med 1470 (20 %) och sävsångare med 775 exemplar (11 %). För samtliga dessa arter ligger årets siffror klart över de tidigare toppnoteringarna på lokalen, och vi har alltså här en parallell till tropikflyttarnas talrika uppträdande vid Fyren. Av övriga nattsträckare utmärktes också kärrsångaren (145) av en ovanligt hög årssumma, medan antalet buskskvättor (60) tvärtom var ovanligt lågt.

Liksom vid Fyren var lövsångarfångsten på Flommen i hög grad koncentrerad till de tio sista dagarna i augusti, och av totalsumman hänför sig två tredjedelar till denna period (1000 märkta). Talrikt uppträdde under dessa dagar också *Acrocephalus*-arterna, men för denna grupp inföll årets verkliga toppdag något tidigare, nämligen den 16 augusti med 510 rör-, 100 säv- och 40 kärrsångare.

Utöver sångarna fångades under 1982 ett ovanligt stort antal svalor på Flommen: totalt 1130 exemplar, varav 560 ladu-, 395 back- och 175 hussvalor. Svalfångsterna gjordes dels i gryningen i samband med fåglarnas uppbrott från nattkvarteren i

vassarna, dels senare under förmiddagen då stora mängder svalor i lugnt väder tidvis koncentrerades över vattenytorna. Särskilt gott blev utbytet av jagande svalor den 10 september, då 330 exemplar hamnade i fångstnäten (155 back-, 145 ladu- och 25 hussvalor).

Pungmesens talrika förekomst på Flommen under 1981 (se Roos & Karlsson 1982) fick en fortsättning under 1982, då totalt 24 exemplar, samtliga årsungar (1K), fångades under juli (9) och augusti (15). Till skillnad från 1981, då 18 av sammanlagt 32 fångade fåglar utgjordes av kontroller av vid Krankesjön och andra skånska häckningslokaler ringmärkta boungar, var samtliga årets pungmesar omärkta (jfr. Persson & Öhrström 1983 beträffande artens uppträdande vid Krankesjön under 1982).

Andra udda fångstarter på Flommen under 1982 var en vassångare den 31 juli (2K+ hona; jfr. fångsten av en hane vid Fyren samma dag) samt sju gräshoppsångare, alla fångade mellan den 16 augusti och den 8 september (sex 1K och en 2K+, den sistnämnda så sent som den 7 september).

D: Diverse lokaler, flygga fåglar

Vid sidan av standardprogrammet ägnades under hösten avsevärd tid åt nattfångst av ugglor vid Fyren. Fångsten skedde i slöjnet, och för att attrahera ugglorna till fångstplatsen utnyttjades bandspelare. Mellan den 23 september och den 15 november förekom dylika fångstförsök vid totalt trettio tillfällen, varvid arbetet vanligen påbörjades i skymningen och avbröts vid midnatt (ca kl 18/20 - 23/01). I undantagsfall fortsatte dock fångsten under hela natten.

Antalet fångade ugglor uppgick till ett knappt hundratal med följande artfördelning: pärluggla 65, hornuggla 30 och jorduggla 1. Av pärlugglorna utgjordes 34 % (22/65) och av hornugglorna minst 23 % (7/30) av gamla fåglar, dvs 2K eller äldre. Räknat i antal individer per fångstförsök var pärlugglorna tämligen jämnt utspridda över hela perioden (slutet av september - början av november), medan hornugglorna uppvisade en påtaglig koncentration till andra hälften av oktober. De bästa fångstnätterna med mer än fem individer inföll den 23/24 september (6 pärl), den 16/17 (7 pärl + 5 horn), den 23/24 (5 pärl + 6 horn) och den 27/28 oktober (11 pärl + 7 horn) samt den 5/6 november (7 pärl + 2 horn).

Under hösten ägnades ett antal nätter åt fångst av ugglor. 65 av de totalt 96 fångade ugglorna var pärlugglor.

Foto: Mikael Kristersson

Av de fångade pärlugglorna utgjordes tre av främmande kontroller. Av störst intresse bland dessa är en fågel, som ger en fingervisning om de invaderande ugg-lornas ursprung: ringmärkt som gammal hona på häckplatsen vid Tavelsjö i Väster-botten den 12 april 1982 och kontrollerad vid Fyren den 5 november. Från tidigare invasionsår har stationen ett par liknande kontroller av pärlugglor från Dalarna och Hälsingland, men i dessa fall var fåglarna märkta som boungar (se Kristersson 1968 samt Holmberg 1980). Nämnas skall slutligen också en årsunge (1K), som kontrol-lerades vid Falsterbo redan den 24 september, 18 dagar efter märkningen på Hartsö-Enskär i Sörmland.

E: Diverse lokaler, boungar

De fåglar, som ingår i denna kategori, hänför sig med få undantag till stationens småfågelholkar i Falsterbo park. Totalt ringmärktes här 165 boungar, och av dessa utgjordes mer än hälften av talgoxar (90).

FÅNGSTENS TIMFÖRDELNING UNDER HÖSTEN

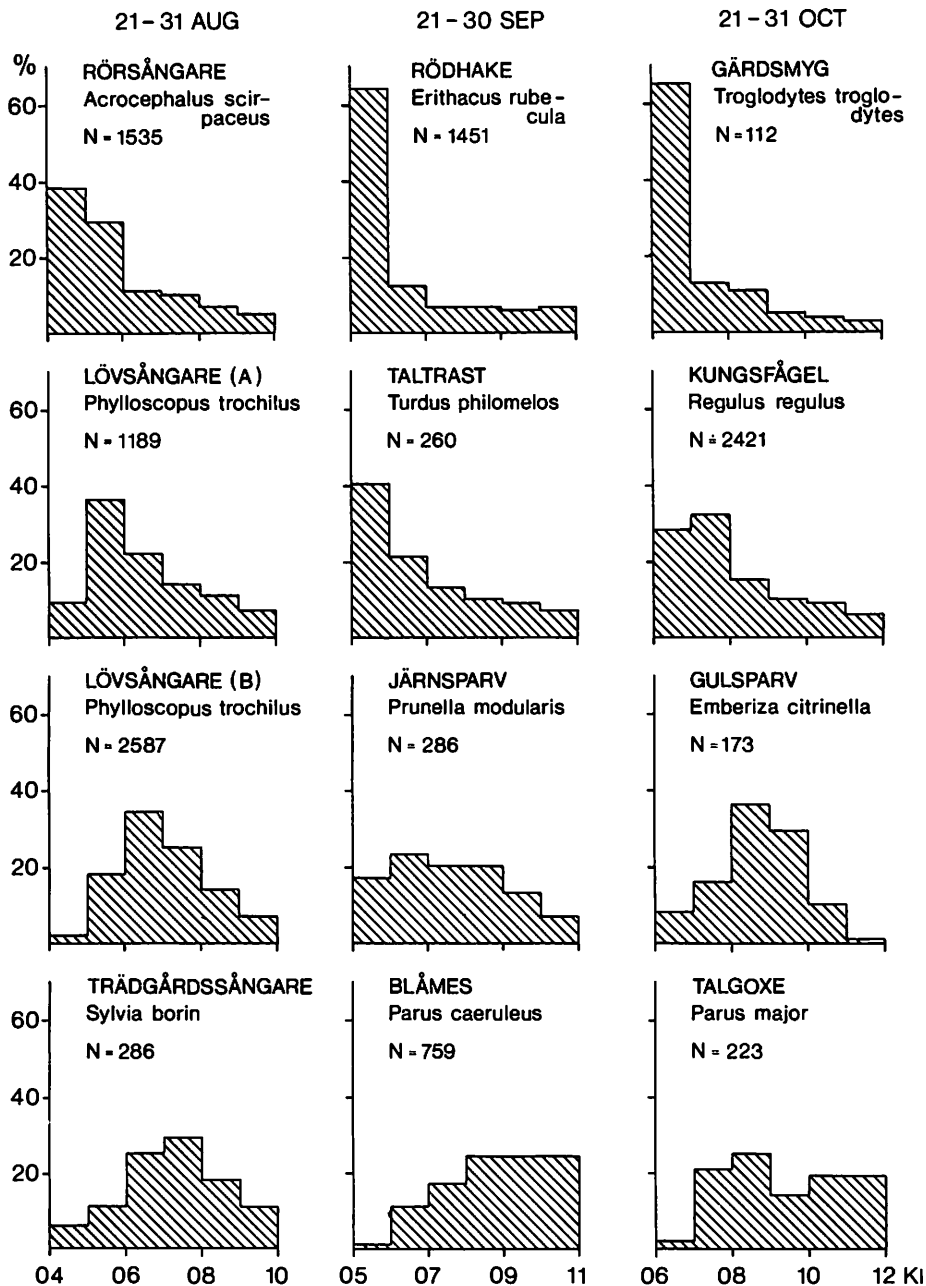
Vid Falsterbo uppgår sedan 1930 den dagliga fångstinsatsen under höstmånaderna till minst sex timmar, alltid räknat från gryningen då näten skall vara apterade för fångst (gäller såväl Fyren som Flommen). Annorlunda uttryckt innebär detta, att den obligatoriska fångsttiden successivt framflyttas under höstens lopp: från kl. 0330-0930 i slutet av juli (soluppgång ca kl. 04) till kl. 0630-1230 i början av no-vember (soluppgång ca kl. 07). Oftast avbrytes fångsten efter dessa sex timmar, men vid god fågeltillgång kan arbetet fortsätta längre, i undantagsfall långt ut på eftermiddagen.

Den valda, obligatoriska fångsttiden på sex timmar kan förefalla snävt tilltagen, men för flertalet nattsträckande tättingar torde minst 80 % av den potentiella dygnsfångsten hänföra sig till denna tid. Talrika försök med småfågelfångst under nattimmarna har sålunda gett helt negativa resultat, och även vid fångstförsök under eftermiddags- och kvällstimmarna har utbytet av nattsträckare vanligen blivit obetydligt. Vad gäller dagsträckarna är förhållandena emellertid något an-norlunda, och för exempelvis finkar och mesar ger de sena förmiddags- eller de tidiga eftermiddagstimmarna stundom det bästa utbytet.

Fångstens timfördelning hos några av de kvantitativt dominerande tättingarterna under tre tiodagarsperioder höstarna 1980-82 framgår av Fig. 2. Såväl vid Fyren som på Flommen registreras antalet ringmärkta fåglar per heltimme, och för att förenkla beräkningarna har vi valt tre perioder, då den obligatoriska fångsttiden börjar respektive slutar på ett jämnt klockslag, nämligen den 21-31 augusti (kl. 0400-1000), den 21-30 september (kl. 0500-1100) samt den 21-31 oktober (kl. 0600-1200). Fåglar som fångats efter den obligatoriska sextimmarsperioden har ej in-kluderats, och vidare har vi uteslutit de få dagar, då fångsten på grund av regn av-brutits efter mindre än sex timmar eller då andra störningar i arbetet inträffat. För varje tiodagarsperiod och för varje art har de enskilda timsummorna adderats och omräknats i procent av respektive totalsumma.

Vid en granskning av Fig. 2 finner vi exempel på arter med vitt skilda fångst-mönster: en extrem gryningstopp hos rödhake och gärdsmyg, en senare och svagare markerad morgontopp hos kungsfågel och lövsångare, en tämligen jämn fördelning över hela morgonen hos järnsparv, en successiv uppgång till en flack förmiddags-topp hos blåmes, etc.

Generellt infaller fångsttoppen tidigare hos nattsträckarna än hos dagsträckarna (jfr. rödhake-taltrast med järnsparv-blåmes i september samt gärdsmyg-kungsfågel med gulspurv-talgoxe i oktober), vilket naturligtvis är föga överraskande. Mera svårtolkade är de stora inbördes skillnaderna mellan olika nattsträckare, exempel-vis mellan rörsångare och lövsångare i augusti samt mellan gärdsmyg och kungs-fågel i oktober. För att klarlägga orsakerna till dessa artspecifika fångstmönster krävs omfattande och detaljerade studier av de olika arternas beteende på fångst-

Figur 2. Fångstens tidsfördelning (procent/timme under sex timmar) hos några valda arter vid Falsterbo under tre tiodagsperioder höstarna 1980-82. Flommen: rörsångare och lövsångare (A). Fyren: alla övriga arter, inkl. lövsångare (B).

Time distribution (percentage/hour during six hours) of birds of selected species trapped at Falsterbo during three ten-day periods in the autumns 1980-82. Flommen: *Acrocephalus scirpaceus* and *Phylloscopus trochilus* (A). Fyren: all other species, incl. *Phylloscopus trochilus* (B).

platserna, och vi har alltså här ett hittills föga beaktat men spännande arbetsfält för fågelstationernas ringmärkningspersonal.

REFERENSER

- Holmberg, T. 1980. Ringåterfynd av pärluggla. - Ringinform 3: 2-5.
Kristersson, M. 1968. Invasion av pärluggla vid Falsterbo hösten 1967. - Meddelanden från Skånes Ornitologiska Förening 7: 25-30.
Persson, O. & Öhrström, P. 1983. Pungmesen i Skåne 1982. - Anser 22: 54-55.
Roos, G. 1983. Sträckräkningar vid Falsterbo hösten 1982. - Anser 22: 1-26.
Roos, G. & Karlsson, L. 1981. Ringmärkningsverksamheten vid Falsterbo fågelstation 1980. - Anser 20: 99-108.
Roos, G. & Karlsson, L. 1982. Ringmärkningsverksamheten vid Falsterbo fågelstation 1981. - Anser 21: 77-88.

SUMMARY

As in the preceding two years (Roos & Karlsson 1981, 1982), daily ringing of migrating passerines was carried out at Falsterbo (55.23 N/12.50 E), South Sweden, in spring as well as in autumn 1982. The netting efforts at the two main ringing sites, Fyren (lighthouse garden) and Flommen (reed bed area), are summarized in Table 1. Annual totals of all species are given in Table 2 and the three highest daily totals of selected species in Table 3. In addition, the daily fluctuations of the three most common nightmigrants at Fyren in autumn are shown in Figure 1.

Out of a grand total of 27,800 birds (*Phylloscopus trochilus* 7590, *Regulus regulus* 3400, *Acrocephalus scirpaceus* 3300, *Erithacus rubecula* 3120, etc.), 99% were ringed during the periods with standardized netting at Fyren and Flommen (A-C in Table 2). While many short-distance migrants wintering in Europe appeared in rather low numbers (e.g. *Erithacus rubecula*), most long-distance migrants wintering in Africa had a peak year (e.g. *Phylloscopus trochilus*).

In autumn, there were rather weak movements of a few irruption species, e.g. *Dendrocopos major* (20), *Parus ater* (220) and *Aegithalos caudatus* (50). Besides, irregular netting of owls at Fyren during 30 nights between 23 September and 15 November produced totals of 65 *Aegolius funereus* and 30 *Asio otus*, 34% and 23%, respectively, being 2k or older birds. Rarities ringed in 1982 included 2 *Locustella luscinioides* on 31 July (2k male and 2k+ female), 2 *Phylloscopus inornatus* on 13 (1k+) and 28 October (1k), 2 *Regulus ignicapillus* on 3 May (2k male) and 17 October (1k male), and 24 *Remiz pendulinus* in July-August (all 1k).

The daily netting time at Falsterbo in autumn amounts to at least six hours, always starting at dawn (e.g. 0330-0930 hrs in late July, 0630-1230 hrs in early November). This practice is briefly discussed, and the time patterns of selected species during three ten-day periods in 1980-82 are shown in Figure 2 (percentage/hour of six-hour totals).

GUNNAR ROOS, LENNART KARLSSON, KARIN PERSSON & GÖRAN WALINDER,
Falsterbo fågelstation, Box 17, S-230 11 Falsterbo.